

Szerkesztői iroda:
N.-Enyeden, várszög-utca
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre 4 frt.
Fél 2 .
Negyed 1 .

HIRDETMEYNEK DIJA:
3 hasábos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyiltér sora 15 kr.

Györgyó-szt.-miklósi
FOGARASSY MIHÁLY
erd. püspök.
(Szül. 1800. sept. 17. † márcz. 23.)

A közfájdalomnak adunk kifejezést a szomorú
veszteség felett, mely az erdélyi római katolikus
egyházat, főpásztorának, és Alsófehérmegyét egyik
legkitünőbb férfianak elhunytá folytán közvetlenül
érte. — A vallás, a nemzetiség hatalmas támo-
gatója, a tudomány és irodalom bőkezű pártfogója,
a szegények és árvák jóságos gyámoltója hunyt
el azon nagy emberben, ki az erdélyi püspöki
széken elődjének dicsőségét emelte, magas szemé-
lye iránt pedig a köztiszteletet és közszeretetet
vallás és nemzetiség különbség nélkül nemes lelki
és fényes szellemi tulajdonainál fogva fel tudta
kelteni és emlékeztetnie méltóan megtartani.

Alsófehérmegye méltán osztozik e közbánat-
ban, ugy azon közvetlen öszszeköttetésnél fogva,
melyben az ősi püspöki székek áll, mint azon
tisztellettjes viszonytól fogva, mely a kitünő fő-
pásztor és jeles hazafi személyéhez vonzotta.

Áldás emlékére!

HETI SZEMLE.

A képviselőház nevezetes törvényjavaslatot
tárgyal: a véderő törvény reformját. A tör-
vény tíz évre 800,000 főben állapítja meg a had-
sereg létszámát, a tíz év a jelen évvel jár le.

Azon javaslatok, melyeket ez irányban a kép-
viselőház tárgyalás alá vesz, nem terjeszkednek
ki a fenit létszám netaláni apasztására, hanem
csupán a következő fontos tételekre vonat-
kozik, u. m. a rendes katonaság szolgálatideje
marad a régi, míg a tengerészetnél, hol nehezebb
a feladat, négy évre kívánja meghosszabbítani az
eddig három évi szolgálatidőt; ha a három kor-
osztály nem képes a kellő számot szolgáltatni, a
negyedik korosztályból pótolható a kiegészítendő

hiány és pedig azért, mert ez úton nem lesz többé
az az eset, hogy, ha Ausztriában nem telt ki az
ujjoneozás a három korosztályból, leginkább Ma-
gyarországból kelljen venni a pótlékokat. A véderő
bizottság továbbá az önkényzeti intézményt vala-
menyny feljebb tanintézetre kiterjeszti; a honvédség-
nek is lehet sorshuzás útján abból részesedni,
a hadapródok tisztékül átmethetnek a honvédség-
hez. Azok, kik leköszönnek tiszti rangjukról, kö-
telesek a honvédségnél maradni tényleges szolgál-
latban addig, míg lejár szolgálati idejük. A pap-
jelöltek és tanítóképzőintézetű növendékek továbbra
is kivétel nélkül részesülnek a hadmentességben,
illetve az önkényzeti kedvezményben tanulmányaik
befejeztéig, önkényzeti évük leszolgálatát pedig
25, illetőleg az orvosnövendékek 27 évükig ha-
laszthatják.

A kormány emez előterjesztett javaslatával
szemben Hoitsy Pál és Ugron Gábor a függet-
lenségi párt részéről ellent mondtak s óhajták,
hogy külön magyar hadsereg létesíttessék s a szolgál-
lati éveket apaszszák.

A mérsékelt ellenzék szintén nem fogadja el
a törvényjavaslatot, mert nézete szerint a szolgál-
lati idő leszállítandó, a közös hadseregben a ma-
gyar tiszték képzéséről nem gondoskodik s a hon-
védségnél a tiszték eddigi létszámát kevesebíti.

A tárgyalás esütörtökön ért véget; Ugron
tart még zárbeszédet, aztán következik a szavazás.

A képviselőház közoktatási bizottsága általá-
nos tárgyalás alá vette a gymnasiumi és realis-
kolai törvényjavaslatot. Trefort bő ismertetés kap-
csán előterjeszté azt, mire a bizottság tagjainak
véleménye eltérő levén, elnök szavazás alá bocsátá,
hogy elfogadják-e a törvényjavaslatot általánosság-
ban a bizottság vagy nem? Hét szavazattal őt
ellenében a bizottság nem fogadta el.

Tisza Kálmán miniszterelnök határozati ja-
vaslatot nyújtott be a fiúmei kérdésben kiküldendő
regnikoláris bizottság megválasztása tárgyában. A
képviselőház a javaslat tárgyalását a keddi (28)
gyűlés napirendjére tűzi ki.

Ah, de vége . . . vége . . .

Szivemből már béke!

S ha újjalva olykor-olykor tépni kezd a bánat:

Pár pohár bor! s nem búsnok csalfa lány utánad!

Hejh! hiába! . . . Elöttöm áll a küzdelmes élet! . . .

Élettenger, sors hulláma! megbirkózom véled!

S ha inog a sajka —

Bátran állok rajta! . . .

Végig nézek merész szemmel viharon, szélvészén . . .

S győztek bár, vagy sülyedjek el — jutalmam egy lészen.

Bevonulok szép esendesen magányos szobamba —

Fáradt észszel — tört lélekkel ledülök az ágyra . . .

Vihar zúg a tájon . . .

Szól a harang fájón

S vihar zúgás — harang esengés jól esik szivemnek —

Édes álom andalító karjába vezetnek!

— Kolozsvár. —

Gáspár János.

INCZÉDY LÁSZLÓ.

(Vége.)

TÁRCZA.

ÁBRÁND.

Ki tekintek kis szobámból a méla világra —

S nézem, mint hull a hópehely hervadó faágra . . .

Csend uralg a tájon . . .

Szól a harang fájón

És hóhullás — harang esengés jól esik szivemnek,

Méla bájjal ábrándozás honába vezetnek!

Feltűnik a kis falneska ködlepte vidéken . . .

Olyan kedves, olyan vonzó — bár elhagytam régen!

Hóborított bérezek

A felhőig érnek . . .

Rájuk mosolyg a téli nap utolsó sugára —

Bibófényét rá lehelve bérezek homlokára.

Főnn a légben holló röppen — szomorúan károg . . .

Házunk fölött tova szállva, kérdi: „merre járok?!”

Idegen világban —

Szomorú magányban!

Az emlékek elragadnak . . . szivem fájva dobban . . .

Ó de az a nagy boldogság nines meg már azokban!

Másé lett már az a kis lány — elfeledett régen . . .

Új emlékek eltörölték a régít szivében.

Talán, mint egy álom

— Hoszszu éjszakákon —

Úgy tűnik fel olykor ritkán előtte emlékem!

De mi haszna, csak a bánat maradt fenn nekem!

Mért is vártam én hű szivet s őszinte szerelmet? . . .

Tudhattam azt, hogy múlandó s örökre nem terjed!

állanak. El kellett e serget onnan vinni, különben ha
még 48 órát maradunk Abrudbányán, katonáink, mint a
legyek őszszel, úgy hullottak volna el az éhségtől. Ez
volt a mi ellenségünk s nem a móczok; ezeket mindig
megvertük, elűztük, az éhséget sem megverünk, sem
elűznünk nem lehetett. Közlekedésünk Brád és Zalatna
felé el volt zárva, de hogy éhen ne haljunk, utat kellett
megunknak törni. Alig értünk a hegyek közé, jó bará-
tunk, a móczok, azonnal tisztelőkre voltak s folytonos
tüzelés közben kísérték minket, míg egy elrombolt hid-
hoz nem értünk. — Továbbá „Zalatna és Abrudbánya
között oly szoros van, hogy csak azt az egyetlen kell
megnézni s akkor meg fogtok győződni a táborozás fon-
toságáról. Egy mély völgy, magas bérezekkel környezve,
melyet rendes menettel négy óra alatt lehet meghaladni.
Vedd most a torlaszokat, vedd az elrontott hidakat s
minden fa mellé egy éleltre oládkodó oláhot — s fogod
aztán tudni, mi a mócz táborozás.”

Ily sanyaruságok között este 9 órakor Zalatnára
érkezett a sereg, kormos falvak és kipusztított, lakatlan
épület romok közé. Junius 18-án Magyar-Igenbe, Sárdra,
onnan pedig Borbándra és Fehérvár ostromlására vonul-
tak honvédeink. Inczedy ezen visszavonulásban az utó-
csapatot vezényelte s csak az ő bátor és tapintatos ve-
zényletének, valamint a Berkovics százados alatti 50-ik
honvédszászlóalj hősiességének lehet köszönni, hogy az
ágyuk oda nem veszték s az utócsapat a roppant mócz
tábor megtámadásának áldozatja nem lett.

Gyula-Fehérvár ostroma báró Stein Miksa ezredes
vezetése alatt ekkor még javában folyt. Inczedy is itt volt
csapatával a várost szállva meg. De az ostrom nem si-
került s Inczedy azon rendeletet kapta, hogy ismét ve-
gye át Zarándban hagyott serege parancsnokságát, amit
teljesítve, Jánku csapatait Rézbányánál vissza verte. E
közben újabb rendeletet vett, hogy Arad szélére menjen,
csapatával. Augusztus 8-án Józshelyen ütötte fel hadi
szállását és innen intézkedett az oláh csapatok rablásai-
nak sikeres megszüntetése iránt. Itt kapta ezredessé való
kineveztetését is, melyről szóló okmánya július hó 27-ről
kelt. — De ezen kitüntetés már nem hozhatott tiszta
örömet; az oroszok a haza szivében dúltak és a vezér-
férfiak közti átkos egyenetlenség reménytelenné tette Ma-
gyarország sorsát. Görgey kivitte, hogy dietator legyen
s alig bevé kezébe a nagy hatalmat, azonnal a fegyver-
letétel iránt lépett előbb Schlick császári, majd — vég-
legesen — Büdiger orosz tábornokkal egyezkedésre és

ben minden 1000 lakosra 8 halálzási többlet esik, a mi 0.8% apadásnak felel meg, míg Magyarországon az évi szaporulat 1% szokott lenni.

Az esketések száma 68 volt, több 27-tel mint 1880-ban. 1000 lakosra esett 1871-80-ban átlag 8 esketés 1881-ben 13, az esketések száma az utolsó 30 év alatt csak 1863-ban volt ily nagy, Magyarországon is csak 11, az átlag és előre mondható, hogy 1882-ben a születések száma 200-on felül lesz.

Legfőbb halálokok voltak: hólyagos himlő 28, skarlát 27, tüdőgömb 26, görcsök 25. A himlő és skarlát halálzások összege a lakosság 1%-át tette ki és ezek nélkül a lakosság a múlt évben 0.2%-kal szaporodott volna. Jövőre a védhimlőoltás pontos keresztültelése és a 20 éveseknek újra oltása lesz első kötelessége a városi egészségügyi személyzetnek.

Kor szerint elhaltak: 10 éven alul 126-an, 10-től 60-ig egy kortizedre átlag 18 halálzás esett. Második kötelessége tehát az egészségügyi személyzetnek a gyermekgyógyászat lekiismeretes felkarolása.

A kórallapot a következő volt: A skarlát még 1880-ból jött át 1881-re és egész év végéig előfordult szorványosan, havonként 1-5 áldozatot ragadva el a gyermekek közül, 15 havi tartam után dec.-ben szűnt meg, miután 180 megbetegült közül 1881-ben 27 gyermek esett áldozatul. Miatta egy ideig az óvoda és róm. kath. leányiskola zárva volt.

A hólyagos himlő enyhe alakban, halálzás nélkül, szintén még 1880-ban fellépett, de a halálzás csak 1881 febr. kezdődött, ezután szinte havonként haltak el, szeptembertől kezdve mind sűrűbben, míg decemberben járvánnyá fajult, innen kezdve minden 3-ik megbegült elhalt, egész évben 28-an haltak el, miből decz.-re 11 esik. — A vörös himlő nov. végén észleltetett először és pár hét alatt járványszerű elterjedést nyert, haláleset azonban nem fordult elő.

Az időjárás változásai a hűlésből eredő bántalmakat tették túlyomóvá, január rendkívül hideg volt — 8.°C havi középhőmérséklettel, július és augusztus szokatlanul meleg +21° C havi közép hőmérséklettel, az évi közép hőmérséklet +8.°C volt. Az ég az év 7/8 részében borult, 1/8 részében derült volt.

A közegészségügyi személyzet 5 orvostudor, 2 sebész, 2 okleveles gyógyszerész és 10 okleveles szülészből állott, utóbbiak közül három 1881-ben telepedett meg, illetőleg szerzett oklevelet. 1881-ben 20 oklevél nélküli bába tiltatott el orvosrendőrileg a gyakorlatól, az 1876 XIV. t. cz. 50. §-a értelmében.

Az áruba bocsátott ételek és italokra, az iskolák közegészségi állapotára, a vendéglők és kocsomákra, vágóhidra és márszárókra ismételt szemlék által gyakoroltatott az orvosrendőri felügyelet.

Nagyhordeijü közegészségi ténynek lett megvetve alapja a lefolyt évben. Ugyanis a Bethlen fótanoda uszodája, valamint a Lázár-féle melegfürdő évek előtt romba dőlén, a Maros pedig ezeltől a városhoz közel fekvő medrét elhagyván közegészségi állapotaink a fürdést illetőleg évről évre romlottak és a közönség körében úgy, mint a városi képviselő testületben mind sűrűbb felszólalások történtek alkalmas fürdőhely létrehozása érdekében, hangsúlyozásával a szükséges áldozatkészségnek is. A múlt évben végre 2 terv lett benyújtva egy a város közepén építendő uszodára nézve, melyek közül a czélszerűbbet városunk közönsége, az egészségügy nagy előnyére, a Bethlen fótanoda segélyével, még ez évben valósíthatja.

Nagy-Enyeden 1882. febr. 8.

Világosnál, 1849. augusztus 13-án, csakugyan letétét 30.000 fónyi seregével a fegyvert. — Inczedy aug. 13-án értesült Kossuthnak Aradon aug. 11-én „a nemzethez” intézett kiáltványából, hogy a kormányhatalom Görgeyre ruházott, és Görgeynek, szintén azon nap este, Ó-Aradon a „Polgárok”-hoz címzett köriratából, hogy a vérontásnak véget akar vetni, miért is kívánja, hogy a „polgárok” békés foglalkozásaik között nyugodtan maradjanak. E proklamációkat követék a lengyel legiobeli tisztok, kikőt azután teljesen megérthették Inczedy és társai, hogy hősi önfeláldozásuk után minő sors vár rájuk. — Aug. 14-én elindult Józsefshelyről, de midőn Belényesre érkezett összpontosított hadosztályával, szemben Löwenhagen orosz tábornok közeledett a város fele. Ertesülvén az ellenség jöveteléről, Inczedy elhatározta, hogy felhasználja az első alkalmat az oroszokkal szembe szállani és harci állást vett; de tekintve Belényes bekövetkező szomorú sorsát és az akkori csatázás haszatlanságát, aug. 15-én alkudozásba lépett az orosz tábornokkal s abban állapodtak meg, hogy Inczedy hadosztályával a városból kihúzódjék, a város magát feladja, az oroszok azonban Holodon maradnak. Ugy is történt. Inczedy serege azonban a leverő hírek folytán úgy megfogott, hogy csakis két székely század, 16 huszár és 8 ágyújának tüzei — kik szintén erdélyiek voltak — maradtak meg, a többi átadta fegyverét az oroszoknak. Roppant fáradalmak után jutott a rengeteg havasokon át a kis sereg Feketetóra, nem hagyva el ágyuit, melyeket nagy küzdelemmel tudott a járatlan utakon áthozni. Itt vett szomorú tudomást arról, hogy Bem, kinek seregéhez akart csatlakozni, már nincs Erdélyben. — Tovább folytatta tehát útját és Gál Sándor seregéhez csatlakozott, melyet aug. 17-én Bánff-Hunyadon Urbán csapatainak közeledése anynyira megzavart, hogy a vezérek alig tudták egy részét összetartani, mely azután a kozákokat visszaverte és Urbán előnyomulását is fentartotta. Inczedy seregének, de különösen ágyúinak is jutott még szerep. Őt nagy közék csapat támadta meg Szilágy-Somlyóra menő utolsó útjában, melyet azonban a Krasznára vezető völgyben ágyúival anynyira visszavert, hogy útját folytathatta. Egyébiránt Inczedyt csakis Erdélybe vonulása mentette meg a biztos haláltól; mert ha seregének többi részével ő is leteszi Belényesre az oroszok előtt fegyverét, mint önálló hadosztályparancsnokot Nagyváradra szállították volna, mely esetben kivégzetése elkerülhetetlen.

A dicsőséges önfeláldozásnak haza Zsibónál, egy

Vallás	Született		Meggalt		Esketés		Havi közép hőmérséklet		Évi közép hőmérséklet
	1881	1880	1881	1880	1881	1880	Január	Aug.	
Református	94	95	77	99	21	31	8.3	8.3	8.1
Katholikus	33	30	31	54	8	9	3.6	3.6	3.6
Görög	32	32	39	60	10	23	4.0	4.0	4.0
Lutheránus	8	7	1	6	1	2	10.6	10.6	10.6
Izraelita	7	6	4	7	3	3	15.6	15.6	15.6
Összesen	174	190	152	234	41	68	17.9	17.9	17.9
Népesség év végén	5878	5329	5373	5329	5373	5329	21.1	21.1	21.1
1000 lakosra esett	33	35	28	43	8	13	21.1	21.1	21.1

A *-al jelzett számok a halottkemi jegyzőkönyv adatai, melyek nagyobbak, mert a lelkészek a halva szülötteket a születettek közé ugyan beírják, de a halottak közé nem mindig.

Dr. Winkler Albert, városi főorvos.

A „Deutscher Schulverein” ellen.

Hadd folytassuk tovább azon mozgalmak fölörölését, melyek a „Deutscher Schulverein”-nak lapunkban már több ízben érintett tüzelmével kapcsolatosak.

Amaz egyesület vérmes reménykedései hazánkat illetőleg, úgy látszik, ozslani kezdenek s meg vagyunk győződve, hogy ama híres, de elámitott, tévútra vezetett tudósok, miután amúgy isten igazában nevétségesen fel-sülnek, be fogják látni, hogy e nemű működésük eszevesztet és jogtalan volt. Tökéletesen igaz, a történelem bizonyítja, hogy a magyarországi német ajkúak számtalanszor adták határozott bizonyítékát hazafiasságuknak s nem is szólnak azokról, kik a magyar szabadságért való küzdelemben vérüket ontották a honért, csak azokra utalunk, kik a magyar műveltség érdekében tiszteltreméltó buzgalmat fejtettek és fejtenek ki.

És azok az igaz hazafisággal telt német ajkúak, kiket a „Deutscher Schulverein” olyan rettenetesen eltiprottnak kürtölt, most ime megmutatják, hogy ők meg vannak elegendve sorsukkal, együtt szanvednek és együtt örövendek velünk, teljességgel nem érzik magukat olyan elhagyottat árváknak, hogy ama jóságos gyámkodásért epekedjenek.

És bármennyire tényként fogadjuk is el a főlebbi sorokat, mindazonáltal őszinte örömmel üdvözöljük azon derék német ajkú polgártársainkat, kik a magyar államiság eszméjének hódolva tiltakozó roszszalásait nyílt férfissággal dobják a híres egyet elámitott tagjainak szemé közé.

Legújabbán Pancsova város német lakossága népgyűlést tartott a városház nagy termében. A terem zsúfolásig megtelt s az óriási tömeg egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot, melyből itt közöljük a következőket.

Pancsova német lakossága kifelelnti:

„Mi a berlini „Deutscher Sulverein” alapszabályszerű czélját elvileg visszautasítjuk, miután az a nemzeti jogállam önrendeltesébe a jogrendet veszélyeztető beavatkozást akar becsempészni. E jogi meggyőződésünköl s a magyar haza iránt ápoló hűségese odaadásunköl kifolyólag perhorreszkáljuk a „Schulverein” alapszabályszerű czélját s ama czél kivitelének megakadályozását minden magyar hazafi kötelességének tartjuk. Mi Magyarországon nyilvános és társadalmi életünk terén, valamint a tem lomban úgy az iskolában is szabad polgárok-nak érezzük magunkat s ennél fogva kulturánk és nyelvünk ótalmára az országos törvényeken kívül, — melyeknek szabadelvűsége folytán a magyar nemzet a kultúrnek rokonszenvét kiérdemelte, — egyáltalában, semmi irányban és semmi részről további támogatásra nem szorulunk. Megbotránkozással utasítjuk ennél fogva vissza magunktól az említett alaptalan és misztifikáló vádaskodásokat, melyeket gonosz kezek a végből szereztek, hogy Magyarországon és Erdélyben a magyarok és németek között mindig fenállott és most is fenálló zavartalan egyetértést elpusztítsák és visszautasítjuk velük együtt a „Schulverein” által a nemzeti élet jelenségei tekintetében azokhoz kapcsolt önkényű következtetéseket, olybá tekintvén ezen nyilatkozatunkat, mint a melynek a többi nemzetiségekre nézve a türelmes uralkodó nemzet iránt való igazságos cselekedet világitó példája gyanánt kell szolgálnia. Azon meggyőződésben élünk, hogy nyilatkozatunkhoz Magyarországi és Erdélyi németjei minden fentartás nélkül csatlakozni fognak.”

Nem kevésbé fontos és érdekes az a fölhívás, melyet a Lőcsén megjelenő „Zipser Bote” intézett a szépesi németekhez, mely következőleg hangzik:

„Polgártársak! Az erdélyi százok egy cotterijának magyarelleses, gyűlöletes és kárhóztatandó szónoklatai és jajgatásai által felrevezettetve, Németországban az a nézet keletkezett, hogy Magyarországon a németeket gyűlölik, üldözik, elnyomják nemzetiségüktől, nyelvüktől és iskoláiktól megfosztják.

A legújabb időben pedig egy egyelet, mely tiszteltreméltó tudósokat számít tagjai közé, s mely azt tüzte ki feladatul, hogy a németeket mindenütt, a hol fenállásuk veszélyeztetve látszik, támogatni s segíteni fogja, ezen teljesen alaptalan izgatás folyton oda hagyta magát vezetett, hogy megtámadta a magyar kormányt s vádolta magyarajku polgártársainkat a rajtnok állítólag elkövetett erőszakoskodásért. A „Deutscher Schulverein”, mert ezt értjük, nemes czélt követ, de nálunk Magyarországon nincs talaj működésére, sőt a helyett, hogy használna, csak ártalmas lehet reánk nézve, mivel nyilatkozatai magyar polgártársaink kebelében csak bizalmatlanságot kelthettek fel, mely pedig sohasem volt még közöttünk, miután ok sem volt rá, melynek tehát már keletkezésékor saját jól felfogott érdekekben teljes határozottsággal szembe kell szállanunk.

vas nélkül, a többi halálra ítélt egyénekét 10 évi várfogságra vason. Leopold Márton 5 évi várfogsági büntetését 2 évre szelidíté, Krorer Sándor 2 évi várfogságra szóló büntetését, br. Wekanova Ferenc kapitányának rangfosztási büntetését kegyelem útján elengedé. — Miután ez ítélet közé tételet, végrehajtása elrendeltetett.”

Inczedy tehát szerencsésen megtartott az életnek és a hazának. Fogságot Aradon töltötte, míg 1851. febr. 28-án 114 fogolytársával kegyelmet nyert. — Kolozsvárra utazott, hol sok derék magyar férfival a catasteri hivatalnál nyert alkalmazást; 1851. július 23-án biztos, majd felügyelő lett. 1861. nov. 18-án 11,462. főkörmányszéki sz. a értesítés szerint pedig a kolozsvári kerületbe segéd-biztossá neveztetett ki. — Ez idő alatt meg is nősült, nőül vevén Thury Katalint. — 1868. aug. 14-én Horváth Boldizsár m. kir. igazságügyminiszter a nagyenyedi országos fegyintézet ideiglenes igazgatójává nevezte ki; midőn pedig ezen — akkor női — fegyházban a kitűnő rendtartás, munkabeosztás és czélszerű iparágak behozatala által teljes megelegésre működött, 1869. május hó 15-én véglegesen is megerősített. A női fegyenczek részére időközben más fogház rendeztetvén be, Inczedy Illavárra tétetett át igazgatónak; ezen állásáról haladott kora és betegeskedése miatt lemondván, érdemei elismerése mellett nyugdíjaztatott. — Élete utolsó éveit Nagy-Enyeden töltötte barátai, tisztelői és 48-as honvédei körében. — Buzgó tagja volt minden megyei bizottságoknak, melyekbe igazságszerete, lovgiassága folytán általában a szeretett férfiú megválasztatott; az ő pontosságára, buzgalomára mindig számíthattunk. — Az utolsó években sokat betegeskedett; főleg asthmában szenvedett; ez ellen többször Bécsben szerzett menedéket pneumatikuss gyógymód által. — Férfiassan tírte szenvedéseit s bátran nezett, mint csatában oly sokszor a halál szemébe, mely szélhűdés következtében, f. 1882. évi márczius hó 3-án el is érte. Eltemettetett márcz. 5-én, vasárnap déltán 5 órakor. — Emléke, mely hazánk történetének oly fényes korszakával van összeforrvá, fenmarad a halás magyarság szívében.

Török Bertalan.

Jegyzet. Az életrajznak e lap 12. számában közölt részében nyomdahibából kimaradt, hogy Inczedy testvérei közül még Julia férj. Bokros Lajosné is él. Továbbá, hogy a sorszereki alapkönyv kivonat szerint: 1831. szept. 1-én, mint cadet lépett be a 2-ik oláh határőr ezredhez. — Ennél nevezetett ki hadnagy. T. B.

Ti tudjátok s tudja az egész ország is, hogy a szepteni német mindenkor örömmel áldozta fel vagyonát és pénzt, mindenkifelett szeretett, imádott magyar hazáját s erre mindenkor kész is oly országért, mely őseit vendégszeretettel fogadta kebelébe s melynek szabad intézményeit ezerszer többre becsüli s jobban szereti, mint mindazon privilégiumokat, melyek korábbi viszonyok mellett szükségesek és hasznosoknak látszottak, de melyek ma jogállamban, mely a törvény előtt mindenkit egyenlően tisztel, elavultak és fölöslegesek lennének.

Ti tudjátok, hogy mi német iskoláinkban már jóval ezelőtt, mielőtt a törvény ezt előírta volna s mint azt ma kívánja, műveltük és tanítottuk a magyar nyelvet, mert mi ohajjuk, hogy gyermekeink tökéletes birtokában legyenek az ország nyelvének, miután ez előmenetelüket megkönnyíti s mely nélkül Magyarországon politikailag épen oly némaságra lennének kárhóztak, mint azok, kik németországban németül nem beszélnek, eltekintve teljesen attól, hogy mi a magyar nyelv művelését hazafias kötelességünknek is tartjuk.

Ti tudjátok, hogy mi e mellett német erkölcsökünkhöz ragaszkodunk s hogy széles Magyarországon német származásuk dacára becsülik fiaink szorgalmát, kötelesség tudását, rendérzetét és komoly törekvését, és hogy ők velünk együtt jó és hü hazafinak híreben állnak.

Polgártársak! Mindezen körülmények folytán szent kötelességünk férfiasan szembeszállani azon rágalmakkal és félrevezetésekkel, az igazságot diadalra juttatni s a szép és nagy Németországban lakó, de rosszul értesült törzsrökonainkat felvilágosítani.

VIDÉKI LEVÉL.

Abrudbánya, 1882. márcz. 17.

A mint közelebbi levelünkben már előre jeleztük, a polg. olvasó és társalgó-egylet megünnepelte márczius 15-ét, a mely ünnepélyen igen szép számú közönség jelent meg.

Az ünnepélyt a Prikulics jól szerzett zenekara a Rákóczi indulóval nyitotta meg. Ezután a műkedvelődalárók Huber K. „Nemzeti zászló”-ját énekeltek el igen hatásosan a közönség elismerő tapsait kiérdemelve.

Az alkalmi felolvasást B. A. úr tartotta igen szépen fejtegetve e nagy nap és az ezt megelőző és utána következő idők fontosságát. Felesleges is talán írunk, hogy e felolvasást a közönség feszült figyelemmel kísérte s végül lelkesen megéljenzte.

Ki kell tüntetnünk még a Sz. J. k. a. szavallatát, a mely egyike volt a k. a. legsikerültebb szavallatainak; úgyszintén a F. J. és Sz. J. kisasszonyok által zenekísérettel énekelte népdal egyveleget, a mit a hallgatóság a legnagyobb lelkesedéssel háromszor újrátartott meg s szűnni nem akaró tapsokkal jutalmazott.

A „Szózat” és „Hymnus” hatásos elénekélése, a műkedvelők által, nagyban emelte az ünnepély méltóságát s fokozta a közönség lelkesültségét. Végül az egylet elnöke intezett egy néhány szót a még nagy számmal együtt lévő közönséghez — a kik között jól esett románokat is látnunk, — hangsúlyozva, hogy mi márczius 15-nek megünneplése által nem akarunk nemzeti gyűlöletet, testvéri pártviszályt kelteni, sőt ezélnünk e nagy nap vívmányainak felemlítése által oda hatni, hogy e nap hazánk minden ajku népének ünnepe legyen, a mi ha csak a szabadságot s a népek millióinak a jobbbagyság alóli felszabadítását tekintjük, nem is lehet másképp.

A megyei rendes tavaszi közgyűlés ideje küszöbön lévén, a melyen bizonyára elő fog kerülni a városunkban engedélyezendő második gyógyszer-tár ügye is, hogy a t. bizottsági tagok ezen ügygyel némileg ismeretesebbek legyenek, alkalmoszerűnek tartjuk a dolog miben létét röviden megismertetni.

Városi képviselőtestületünk nagy többsége már a múlt év tavaszi közgyűléséből pártolólág terjesztette fel ez ügyet a megye t. alispánjához, kimondva, hogy egy második gyógyszer-tár engedélyezését városi közönségünk érdekében ohajtandónak, sőt szükségesnek tartja. Azonban városi főorvos dr. N. K. negyedmagával ellene mondván, s e mellett két kérelmező lévén, azon utasítással küldetett vissza, hogy képviselő testületünk újból adjon véleményt, hogy szükségesnek tartja-e a második gyógyszer-tár felállítását, s ha igen, a két kérelmező közül azt melyiknek kívánja adatni.

Az őszi közgyűlés megint nagy többséggel, kimondotta a második gyógyszer-tár szükségességét, s minthogy az egyik kérelmező időközben megnyerte a topánfalvit, az itten engedélyezendő második gyógyszer-tár városunk szűlője Szócs Albertnek adatni véleményezte. Városi főorvos ezen gyűlésen már írásbeli ellenmondást is nyújtott be, tagadva egy második gyógyszer-tár szükségességét, mint a mi a lelkek száma miatt sem engedélyezhető, s e mellett a már létezőnek fennállását is veszélyezteti.

Minthogy a gyógyszer-tár ügye ezen stadiumban fog a megyei közgyűlés elé kerülni, szükségesnek tartjuk ez ellenvéleményt, a melynek erejét emelni látszik az, hogy a főorvos által adatott be, a maga valódiságára szállítani le.

A ki helyi viszonyainkat ismeri, a ki csak egyszer is átutazott vidékünkön, mindjárt átláthatja, hogy azon állítása a főorvos úrnak, miszerint e gyógyszer-tárhoz csak 2800 lélek tartozik, mennyire nem felel meg a valóságnak. Mert ha áll is az, hogy Abrudbányán, mióta Korna községe tőle elszakított, 2800 a lelkek száma, de hát azért Korna s a városunkkal egybe épített Abrudfalva külön gyógyszer-tárral bír-e? Már pedig e három község több mint 8000 lélekkel bír s esakis ezen egy gyógyszer-tárra van utalva mindannyi. Ezen kívül jogosan ide számíthatjuk a nagy kiterjedésű s több ezer lélekkel bíró Bucsum községét is, a hol csak elvétve van orvos és kézi gyógyszer-tár, s még mikor orvosa van is, többnyire városi orvosainkat viszik ki, a kik rendelvényeiket bizonyára nem a bucsumi orvos kézi gyógyszer-tárban, hanem a városunkban készítetik meg. S még akkor is csak valószínűtlen állítunk, ha a havasi vidék nagy részét ezen gyógyszer-tárhoz számítjuk, mert

heti vásárok alkalmával a vidéki betegek tömegesen tudnak orvosainkhoz s gyógyszerükre újból csak itt szerzik be, úgy hogy az egy gyógyszer-tárhoz 15—20 ezer lelket számíthatunk.

A mi pedig azon állítást illeti, hogy egy második gyógyszer-tár a már létezőt is veszélyeztetné, ennek megczófolására elég lesz felemlitenünk, hogy a gyógyszer-tár jelenlegi bérlője évi 2400 frtot fizet s bizonyára, ha nem többet, ennyit még ő maga is megszerez. Nem értjük, miért kell a gyógyszerésznek több ezer forint évi jövedelem, mikor a más pályán végzetek kénytelenek 6, 800 vagy 1000 frt évi fizetéssel megelégedni.

Még csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy az erősen hangsúlyozott főorvosi vélemény erejét nagyon meggyengíti annak megmondása, hogy a főorvos úr a régi jogos patikával némi rokonsági és így érdek összeköttetésben áll, a mi véleményét könnyen elfogultá teheti.

Kérjük azért a t. megyei bizottsági tagokat, hogy e tárgyban az „audiatur et altera pars” elvét szem előtt tartva határozzanak s akkor meg vagyunk győződve, hogy a városunkban kérelmezett második gyógyszer-tár ügye a megye részéről is pártolólág fog a nagyméltóságú belügyminiszteriumhoz felterjesztetni.

Abrudbányai.

IRODALOM.

Világhírű utazások könyvtára. E ezim alatt megjelenő jeles és közhasznú vállalat keretén belül egy újabb munkát bocsátanak közre a kiadók, mely nemesak hogy méltán sorakozhatik előde, a „Gróf Széchenyi Béla keleti utazása” mellé, de azt érdekességre és megkapó, közvetlen leírású modorra nézve még felül is mulja. Stanley H. M. a világhírű utazó „Utazásom Közép-Afrikában” című műve és ez utazás rendkívüli sikere az egész világon óriási feltűnést keltenek. Stanley volt az első, ki a „sötét világrész” mysteriumairól felelt a fátlyolt és ez által egy ezeréves tudományos törekvést sikerült végre a befejezéshez közelebb vinni.

Nem szükséges bővebben tárgyalnunk e kiváló mű tartalmát, ezuttal csak azt akarjuk kiemelni, hogy Stanley nem csak genialis és merész utazó, hanem egyáltalán alapos tudós és szellemes író is; művében nem csak fardaságos utja ezerféle epizódjai és kalandjai ragadják meg figyelmünket, de még írói sikereit is kell, hogy méltányoljuk, ha saját művéből lessük el, minő finom érzékkel tudja összeválogatni a népsime, földirat, kereskedelem szempontjából hasznosítható, még olyan jelentéktelen adatokat is. Az egész munka kedves közlettségénél fogva olyannyira lekötő figyelmünket, hogy el sem tudunk attól válni, míg teljesen végig nem olvastuk. Az egész művet oly érdekléssel olvassuk végig, mint egy szelleműs regényt, melyet nem tehetünk le kezünkől sajnálkozások kifejezése nélkül a fölött, hogy már be van fejezve.

— A magyar kiadása e műnek, mely majdnem valamennyi civilizált nemzet nyelvére le van fordítva — még gazdagabban lesz illusztrálva, mint a más nyelvű kiadások, és a mi magyar könyvnyelvé nem mindennapi dolog — feléve olesőbb árú lesz, mint az angol vagy német kiadás. A remek kiviteli képek (körülbelül 200 eredeti fametszet) bősége és a pompás nyomdai kiállítás valódi remekművé teendik e könyvet. A teljes mű 30—32 füzetben fog megjelenni és füzetekben minden rendes könyvkereskedés útján, valamint közvetlen a kiadóhivataltól is megrendelhető. Egy-egy füzet ára 30 kr. Havonként 2—3 füzet jelenik meg. (Előfizetési ára postai bérmentes küldéssel egész évre [26 füzetre] 8 frt; félévre [13 füzetre] 4 frt. Mutatványt és részletes előrajzot kívánatra ingyen bárkinek küld a kiadóhivatalt (Révay Testvérek könyvkiadóhivatala Budapest). Gyűjtők 10 előfizető után egy ingyenpéldányt kapnak.

— A „Képes Családi Lapok” múlt (24-ik) számának ismertetése múlt számunkból térszűke miatt kimaradt. Most csak azt jegyeznem meg, hogy az is, mint valamennyi a legfokozottabb igényeknek is teljesen megfelel, felemlítjük, hogy a 24. szám melléklete Felekiné, Munkácsy Flóra színyomatú arezképe volt. A legújabb (25-ik) szám tartalmából kiemeljük ezeket: A litheibarangozó. Rajz; írta Vári Z. — A róza. Sonett; írta Barna Ferencz. — Teljesült jóslat. Novelle; írta Türr A. Viktor. — Világos és élet. Természettudományi karcolat; írta Tusch Pál. — Lessing és a sakkjáték. Irodalomtörténeti visszaemlékezés; közli Károlyi Alajos. — Képei: A világba! A lázadás színhelyéről: Az Orahovánccz mellett ütközés. — V. Károly császár a st. just kolostorban. — Normann kalózok. — A rendes regény-melléklet és a boríték rendes rovatai.

— Az „Iparos Ügyi Közlöny” legutóbbi 12-ik száma a szokott változatos tartalommal jelent meg. Cikkek következnek: Országos kiállítás Budapesten, Havas Gyula. — Munkácsy képe tanulságai, Veress Ferencz. — A képviselőházból. — Szolnok-dobokamegyei mészfeld és valami az iparos segédekről, Horváth Károly, — továbbá tárcza, vegyesek stb. — Altalában e lap teljesen megfelel a hozzá kötött várakozásoknak s épen ezért nem mulaszthatjuk el e helyütt kifejezést adni elismerésünknek. Előfizetési ár egész évre 5 frt. Szerkesztő: Havas Gyula, Deés (Erdély).

— A „Magyar Kereskedők Lapja” legutóbbi számaiból meggyőződünk arról, hogy e lap a magyar nemzeti kereskedelem ügyét a leghelyesebb irányban karolja fel. Hogy e lap továbbra is helyes irányban fog vezetettetni, arra nézve elég garanciát nyújt Kende Zsigmond a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztőjének eddigi irodalmi tevékenysége, és meg vagyunk győződve, miszerint az anyagi fejlődéshez képest, törekvése oda fog irányulni, hogy e lap a magyar kereskedelmi osztály minden igényeit kielégíthesse. Ennélfogva a Magyar Kereskedők Lapját az illető körök szives pártfogásába legmelegebben ajánljuk.

Előfizetési ára egész évre 4 frt félévre 2 frt. A „Magyar Pénzügy”-gyel (Szerkesztő Kormos Alfréd) és „Al-

talános Sorsolási Értesítővel” együtt: félévre 4 frt., negyedévre 2 frt. — Mutatványpéldényokat megkeresésre szivesen küld a kiadóhivatalt (Budapest, nagydiófa-utca 3.)

— Folytatólág beküldetett a „Regényvilág” 12. füzeté a Révai testvérek kiadásából. A kettős füzetben vannak regények Jókai-tól, ifj. Abrányi Kornél-tól, Tolnai Lajostól, Ebers György-től, továbbá Daudet-től rajz, Várady-től költemény. — A „Regényvilág” előfizetési ára egész évre 6 frt, egyes füzeteké 25 kr. A legmelegebben ajánljuk e derék vállalatot t. olvasóink figyelmébe.

— Táborcsky és Parsch zeneműkereskedéséből: „Früh und Spät” polha-franceise, zongorára Fährbach-tól. Ára 75 kr. — „Magyar dallamok” zongorára ügy kére szerzé Thein Kár., ára 1 ft 20 kr.

CSARNOK.

A láb.

Zsechokke után: Dr. BOROS GÁBOR.

Az 1782-ik év őszén Thevenet Lajos sebész Calaisban egy névalírás nélküli meghívót kapott, hogy a következő napon jelenjék meg a Párishoz közeli úton levő mezei lakban s vigye magával minden az amputációhoz szükséges eszközeit. Thevenet-t akkor országszerte legügyesebb embernek tarták szakmájában; sőt az se volt ritkaság, hogy a csatornán át Angolországba hivatott tapasztalatának igénybevételét végezt. Sokaig szolgált a hadseregnek; volt valami mogorva egész lényében, de azért természetes jólelkűségét mindenkinek szeretnie kellett.

Thevenet bánta a névtelen levélkén. Az idő, az óra, a hely mind pontosan meg volt határozva, valamint az is, hogy mikor és hol fogják várni, ám az aláírás, mint mondva volt, hiányzott. — „Gyaníthatólág valamelyik kópé akar rászédni!” gondolá és nem ment el.

Három nap mulva hasonló meghívást kapott, csak hogy még sürgősebbet, azzal a hozzáadással, hogy reggel kilencez órakor szekér áll majd háza előtt, mely őt el fogja szállítani.

Valóban, a következő reggel pontban mikor a toronyóra kilenczet ütött, megjelent a diszes nyitott kocsis. Thevenet nem teketóriázott tovább s felült.

A kapu előtt kérdé a kocsist: „Kihez megyünk?” Emez azt felelte: „things unknown to me I am not concerned;” a mi körülbelől annyit jelentett, hogy: a mit nem tudok, azzal nem törődöm.

Tehát egy angol. — „Goromba kamasz!” viszonza Thevenet.

A kocsis végre megállt a nevezett lak előtt. „Kihez menjek? ki lakik itt? ki beteg?” kérdi Thevenet a kocsistól, mielőtt kiszállna. Ez az előbbi feleletet adá, az orvos pedig az előbbi módon köszöntte meg.

Az ajtónál egy szép, fiatal, körülbelől 18 éves ember fogadta, ki a lépcsőn fel egy nagy szobába vezette. Nem szóltak egymáshoz. Az ifju angol volt. Thevenet hát angolul szólta meg s az ifju barátságosan felelt.

— Ön hivatott engem? — kérdé a sebész.

— Igen lekötelezett uram, hogy szives volt ide fáradni, felelt az angol, — nem volna hajlandó helyet foglalni? Im itt van csokoládé, kávé, bor, ha tán a műtét előtt valamelyikből parancsolna.

— Előbb csak mutassa meg Sir a beteget. Hadd vizsgáljam meg a bajt, kell-e vajon amputálnom.

— Igen, Thevenet úr. Úljön csak le. Teljes bizalmam van Önhez. Hallgasson réám. Itt van kétszáz guinee a műtétért, melyet önnek végre kell hajtania. Öné, ha szerenesesen végzi. — Ellenkező esetben, vagy ha tán vonakodnék teljesíteni kívánságomat, látja ön itt e megtöltött pisztolyt — ön hatalmamban van — verjen meg az isten, ha le nem lövöm önt.

— Sir, pisztolyától nem félek. De mit kíván ön?

— Csak ki vele szaporán! mit kell tennem?

— Önnek le kell vágnia jobb lábomat.

— A legszivesebben Sir, sőt ha kívánja, még fejét is hozzá. Hanem úgy tetszik nekem, az a láb tökéletesen ép. Ön előttem ugrálva jött fel a lépcsőn, akár csak egy kötéltafczos. Mi baja lábának?

— Semmi. Szeretném, hogy ne legyen.

— Sir, ön bolond.

— Az ne aggaszsa önt, Thevenet úr.

— Mit vétett ez a szép láb?

— Semmit! de hát kézs-e már levágni?

— Sir, én nem ismerem önt. Hozzon ide előbb nekem tanukat, hogy különben esse ép, nem zavart.

— Szándékozik teljesíteni kéresemet, Thevenet úr.

— Tüstént Sir, mihelyt alapos indokot hoz fel megcsontítására.

— Most nem mondhatom meg a valót, — talán egy év mulva. De fogadok uram, fogadok, hogy a kitűzött idő után ön maga is a legnemesebbnek fogja találni okaimat arra nézve, hogy e lábtól megszabaduljak.

— Én pedig nem fogadok, ha nem mondja meg nevét, lakását, családját, állását.

— Mindezt meg fogja tudni. Most még nem. Kérem, tartson engem becsületes embernek.

— Becsületes ember nem fenyegeti az orvost pisztolyal. Nekem kötelességeim vannak ön, mint ismeretlen irányában. Ok nélkül nem csontok meg önt. Ha pedig kedve van hozzá, hogy egy adósság nélküli családátának gyilkossa legyen, — ám hát löjjön meg.

— Jól van Thevenet úr — mondá az angol kezébe vévén a pisztolyt — nem lövöm meg önt, de kénszeriten akarom, hogy levágja lábszáramot. A mit nem tesz meg szívességéből, nem a megtulmaztatás reményében vagy a golyótól való félelemből, meg kell tennie könyörületből.

— És hogyan, Sir.

— Én szétvetem egy lövéssel lábamat és pedig itt tüstént az ön szemei előtt.

Az angol leült, elővette a pisztolyt s annak száját szorosán térdéhez nyomta. Thevenet úr oda akart ugrani, hogy megakadályozza.

— Meg ne mozduljon, — mondá az angol — különben lelévöm! Feleljen arra a kérdésemre: erősbiteni és hosszabbítani akarja fájdalmitat?!

— Sir, ön bolond. Legyen a mint akarja. Levágom hát azt az átkozott lábat.

Az orvos rendbe hozott mindent. Mielőtt a műtét megkezdődött volna, az angol csibukra gyűjtött s megesküdött, hogy le nem teszi. Megtartá szavát. A láb ott hevert élettelenül a földön. Az angol dohányzott tovább.

Thevenet mesterileg végző feladatát. A beteg rövid időn felépült. Megjutalmazá az orvost, kit minden nappal többre becsült: örömkönyvek közt köszönte meg lába elvesztését, s famankójával Angolhonba evezett.

(Vége következik.)

FIGYELMEZTETÉS.

A m. kir. adófelügyelőség által a következő sorok közlésére kértünk fel: A folyó 1882 évi I. és II. oszt. kereseti adó lajstromok a kir. adófelügyelőnek érvényesítési záradékával ellátva a község (város) házában 8 napi közszemlére kitétetnek mindenki általi megtekintetés végett: miről az adózó község oly hozzáadással értesítetik, hogy netalán felebbezések a fent kitűzött határidő alatt a községi eljárásnál (városi polgármesternél) benyújtandók. A mondott határidőn túl beadott felebbezések figyelembe nem vétetnek.

VEGYES HIREK.

Előfizetést nyitunk a „Közérdek” második évfolyamára.

Programmunk, munkaerőnk folytonos szaporodása, biztosíthatják a t. közönséget a felől, hogy lapunk a hozzákötött igényeknek meg fog felelni.

Kérjük az előfizetési díjak mielőbbi szíves beküldését, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történhessen.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt., Fél évre 2 frt., Negyed évre 1 frt.

— **Zenitársulat** alakult városunkban Navratil György kir. adófelügyelő indítványára és fardozásai nyomán. A társulat, mely feladatát kizárólag az egyházi zene ápolását tűzte ki — Zaida János előnyösen ismert karnagy vezetése alatt próbált már megkezdette s közelebről mindkét szakosztálynak úgy mint a vegyes zenekar és a nők s férfiakból álló énekkarnak első és szép eredményekre jogosító ösztönzője a megtartartott. — Derék adófelügyelőnek a társadalmi téren is elismerésre méltó buzgalmahoz sikert és a mintegy 25 tagból álló társulat tagjainak kellő kitartást óhajtunk, hogy a kitűzött kettős cél t. i. a zene művelése és a mindinkább hanyatló vallásos érzület emelése elérhető legyen!

— **Mintaszertü szőlőművelés:** Fekete Pál szőlészeti szaktanár lapunk derék munkatársa — f. hó 20-án Gombásra szállott ki a szőlőt-nyitás és hajtásnak a Zeyk József ottani birtokos szőlőjében bemutatása végett. Mutatványait a helybeli vinczellérképezdei növendékek segédkezése mellett megtevé, 21-én városunkban jelent meg s délelőtt Szilágyi Farkas ev. ref. lelkész hellósi szőlőjében ugyancsak a nyitást és hajtást mutatta meg a szőlőbirtokosoknak, délután pedig a szőlőoltást a vinczellérképezde helyiségében. Az új szőlők beállítására vonatkozó munkálatok pedig 22-én lettek nevezett szaktanár vezetése mellett a vinczellérképezdei növendékek által, nagyobb közönség jelenlétében, mutatványszerűleg fogantatva. A szőlőbirtokosok érdeklődése különben ez alkalommal nem igen nyilvánult elismerésre méltó mérvben! Mintha bizony valami nagy tökélyre vittük volna a szőlő művelést s nem volna mit tanulnunk többé!

— **A piac kikövezése** iránt Jánki kolozsvári kövezővel a tanács megkötötte a szerződést, mely szerint nevezett vállalkozó a kövezést lerakást s az avval járó illetőleg azt megelőző mindenmunkálatokat négyszög ölenként 2 frt 20 kr-ért köteles teljesíteni az anyagok beszerzése is őt terhelvén. A munkálat a husvét ünnepek után mindjárt kezdetét veendő szeptember hó végeig befejezendő.

— **A Gerepentetői városi erdőben** f. hó 18-án kiütött tűz mintegy 200 hold területen csaknem merőben semmivé tette a fiatal, mintegy négy-öt éves erdőt! Tűzoltóinknak s a helyszínére ideje korán kisetett polgároknak a nagy szél miatt nem lehetett más feladata mint a rendkívül gyorsasággal elharposzó tűznek a szomszédos szőlők végében levő gyümölcsökbe s főként a farkaspatak erdőbe átesapását meggátolni. Mi d. u. 5 órára sikerült is. A teméntelen kár a szomszédos puszták egyikében az avar leperzselése végett gyűjtött tűz elhaporzásából keletkezett. A rendőrség a tettesek ellen azonnal vizsgálatot indított.

— **A nagyenyedi önk. tűzoltó egyesület** évi rendes közgyűlését folyó hó 19-én d. e. tartotta meg a város ház nagytermében, az egyesület működő, alapító és pártoló tagjainak nagyszámú jelenlétében. Miután O. Veress Gábor főparancsnoknak gondosan és szakértelemmel egybe állított évi jelentését lapunk jelen számában nem adhatjuk, értesítjük olvasóinkat, hogy a terjedelmes jelentés lapunk jövő számában közöltetni fog, addig is a három évi ciklusra megválasztott parancsnoksági tagok neveit jegyezzük ki: Főparancsnok lett: O. Veress Gábor, alparancsnok: Vajna Károly, segédtitkár: Málnási Károly, Málnási Domokos, mászó szakaszvezető: Winkler János ifj. szivattyús szakaszvezető: Danes Mózes, Munkácsi Zsigmond, rendfenntartó szakaszvezető Vilk Eduárd, pénztárnok: Lázár Károly, szertárnok Ince Sámuel.

Adja az ég, hogy ezen mindnyájunk javára fenn álló egyesület mint eddig, úgy ezutánra is legyen a városi lakosság nyugalma és vagyonának őre.

— **Zenészetünkre nézve kedvező** — újabb hírt hozhatunk közönségünk tudomására, közölvén hogy a város 120 frt évi fizetéssel javadalmazott — és az önkényes tűzoltó egyesületi 180 frt. évi fizetéssel járó karnagyi állomást Zambu volt temesvári népzenei társulati karnaggyal betöltetett. Remélhetőleg a tűzoltó egyesületi zenekar — mely mint önkényes tűzoltó polgárokból áll mind eddig egyetlen az erdélyi részeken s mely egyik büszkesége volt városunknak — most már újból vissza fogja nyerni régi jó hírnevét!

— **Ó es. és apostoli kir. Felsege** Juchó Ferencz bányatanácsos és m.-újvári m. kir. sóbánya főnököt a Ferencz József rend lovagkeresztjével kegyeskedett kitüntetni. Általános megelegedéssel fogadtatott e hír — és mi annál örömebb eszalatkozunk az üdvözlők sorához, mennél több alkalmunk nyílt ezen kitűnő szakférfiunk széles körű munkásságát, lankadatlan erélyét eredményeiben szemlélhetni. Valódi férfit méltán megillet e kitüntetés; adja az ég, hogy hazánk javára, megyénk büszkeségére való érdemeiért még több elismerésben részesülhessenek.

— **Neerolog** A károlyfehérvári székesegyházi Káptalan, a maga és az erdélyi papság nevében mélyen megszorodott szívvel jelenti: hogy Nagyméltóságú és Főtisztelendő Gyergyó-Szent-Miklósi Fogarasy Mihály, erdélyi püspök, pápai trónálló főpap és római tónemes gróf, Ó eszászari és apostoli királyi Felsegének álladalmi valóságos belső titkos tanácsosa, másodosztályú vaskorona és Lipót jeles rendjeinek lovagja, a római Arkadia és a magyar történelmi-társulat tagja az erdélyi öszszes római katolikus iskolák és nevelő intézetek legfőbb igazgatója, az erdélyi kath. igazgatótanács elnöke, hittudor, a pesti és bécsi egyetem hittani karának bekeblezett tagja, az erdélyi püspöki megyének nagyérdemekben gazdag jöltevéje, egy év és tizenegy hónapig, Isten szent akaratjában megnyugvó példás béketűréssel szenvedett betegség és a haldoklók szentségeinek átatos felvétele után, 1882. márczius 23-án, délután 2 órakor, életének 82-ik, papságának 59-ik, püspökségének 17-ik évében az urban elhunyt.

Földi részei f. hó 28-án délelőtt 9 órakor fognak a károlyfehérvári Szent-Ferencziek — általa az utolsó évben nagy költséggel helyreállított — templomának sirboltjában örök nyugalomra elhelyeztetni, halhatatlan lelkéért pedig az ünnepélyes szent miseáldozat a székesegyházban f. hó 29-én délelőtt 9 órakor fog a mindenható Ur Istennek bemutatni.

Az Ur, kinek egész lángó szeretettel és törhetetlen hűséggel szolgált, legyen az ő legnagyobb jutalma. Az örök világosság fényeskedjék neki! Károlyfehérvárt, 1882. márczius 23-án.

— **A himlőről.** A márczius 18-ka és 25-ke közt lefolyt héten hólyagos himlőben 2 megbetegülés és 1 halálzás, vörös himlőben 4 megbetegülés történt.

— **Oltás.** Kiknek védhimlő oltásra köteles gyermekeik eddig betegség vagy más ok folytán be nem oltattak volna, valamint a 20 éven felüli korban levők, kik újra oltatni ohajtják magukat, szerdán délután két órakor a városi főorvos lakásán fogantatandó ingyenes oltáson minél számosabban jelenjenek meg.

— **Öngyilkosság.** Tordáról írják lapunknak, hogy Engelbrecht ottani fiatal állatorvos e hó 18-án éjjel előbb morpheumot vevén be revolverrel agyonlőtte magát. Tettének indoka szerencsétlen szerelem lett volna.

Felelős szerkesztő: Dr. Boros Gábor.

Kiadó-tulajdonos: Pollák Mór.

Nyomatott Pollák Mór-nál N.-Enyeden.

PIACZI ÁRAK.

Márczius hó	N.-Enyed 23-án		Balászfalva 23-án		Tóvis 15-én		Abrudbánya 20-án	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Buza	legszébb	9 00	8 00	7 80	10 50	—	—	
	közepes	8 00	—	—	—	—	—	
Rozs	legszébb	5 50	5 00	5 50	—	—	—	
	közepes	5 25	—	—	—	—	—	
Árpa	legszébb	— 00	4 20	5 00	—	—	—	
	közepes	— 00	— 00	— 00	—	—	—	
Zab	legszébb	4 00	3 25	3 75	2 75	—	—	
	közepes	3 60	—	—	—	—	—	
Törökbuza	5 00	4 50	5 00	—	—	—	—	
Fuszulyka	—	—	—	—	—	—	—	
Burgonya	—	—	—	—	—	—	—	
1 Kilo marhabús	—	44	—	40	—	40	—	34

400 évnél tovább fennálló, legjobb, felülmulhatatlan **hajnövesztő-szer.**

A fej hajnak fontartására és növényének előmozdítására nincs jobb mint a minden világrészben oly ismert és híressé lett, orvosi felülvizsgálta, legfőbb és esodahatású eredmények által koronázott, ó es. kir. apostoli Felsege I. Ferencz József Ausztria császára és Magyar s Csehország királya által az öszszes es. kir. államok és a magyar keromországek egész területére kizárólagos es. kir. szabadalommal, illetőleg patenssel ellátott **családierő-kenőcs,**

melynek rendes használatát által még a fej legköszszabb részei is hajdusákká leszenek, szürke és vörös haj sóét színt nyernek, a hajjalajit erősíti, a korpaképződés minden nemét eltávolítja, a haj kihullását a legrovidebb idő alatt teljesen megszünteti, a hajnak természetes fényt ad, hullámolaku lesz és a legkésőbb korig megővja azt a megöszszeléstől.

Egy nagy tégely használati utasítással (több nyelven) postal szétküldéssel 1 frt 50 kr. o. ó.

Fő szétküldési raktár nagyban, úgy egyes tégelyek illatszerezés, es. kir. szabadalom-tulajdonos.

Bécs, IX. Bezirk Waisenhausgasse Nr. 11.

a hova minden irásbeli ajánlatok a pénz készküldése mellett intézendők és legköszszabban teljesítendők. — Ismételdők igen jó számlakéiben részesülnek és minden helybeli és vidéki lapokban hirdetések. Legköszszabban illat. Kiállítás elégség. Kértek világosan "családi erő-kenőcsöt" követelni.

1-12

László József
butor- és szobafestő
NAGY-ENYEDEN

ajánlkozik mindennemű, e szakmába vágó munkák pontos és izléses elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Lakása: Benovits Hermannál.

Mint hogy jelenlegi üzlethelyiségem évi bérléte 300 forintról 600 frtra emeltetett s mostani csekély haszonnal eszközölt forgalom mellett ily öszszegű bérletet fizetnem csak akkor lehetne, ha t. vevőim róvására 2—3%-al magasabb árban árulnék. Ezt azonban teljességgel nem akarván, elhatároztam, hogy midőn szerződésem értelmében 1882. október hó 24-én a bérlet ideje letelik, más alkalmas helyre teszem át üzletemet és hogy az átköltözködést megkönnyítsem, a fentebbi időtartamra

végeladást

eszközök tetemes árleengedés mellett. Mire mélyen tisztelt pártfogóimat tisztelettel meghívom.

Bisztritsány Lajos.